

دانشگاه تهران

مشخصات کلی، برنامه درسی و سرفصل دروس

دوره: کارشناسی ارشد

رشته: الهیات و معارف اسلامی - ادیان و عرفان

دانشکده الهیات و معارف اسلامی

مصوب جلسه مورخ ۸۹/۱۲/۱۸ شورای برنامه ریزی آموزشی دانشگاه

این برنامه بر اساس آیین نامه وزارتی تفویض اختیارات برنامه ریزی درسی به دانشگاههای دارای هیات ممیزه توسط اعضای هیات علمی گروه ادیان و عرفان دانشکده الهیات و معارف اسلامی بازنگاری شده و در دویست و بیست و یکمین جلسه شورای برنامه ریزی آموزشی دانشگاه مورخ ۸۹/۱۲/۱۸ به تصویب رسیده است.

مصوبه شورای برنامه ریزی آموزشی دانشگاه تهران در خصوص برنامه درسی

رشته: الهیات و معارف اسلامی - ادیان و عرفان
مقطع: کارشناسی ارشد

- برنامه درسی دوره کارشناسی ارشد رشته الهیات و معارف اسلامی - ادیان و عرفان که توسط اعضای هیات علمی گروه ادیان و عرفان دانشکده الهیات و معارف اسلامی بازنگری شده است با اکثریت آراء به تصویب رسید.
- این برنامه از تاریخ تصویب لازم الاجرا است.
 - هر نوع تغییر در برنامه مجاز نیست مگر آنکه به تصویب شورای برنامه ریزی آموزشی دانشگاه برسد.

عبدالرضا سیف

دبیر شورای برنامه ریزی آموزشی دانشگاه

سید مهدی قمصری

معاون آموزشی دانشگاه

رای صادره جلسه مورخ ۸۹/۱۲/۱۸ شورای برنامه ریزی آموزشی دانشگاه در مورد بازنگری برنامه درسی رشته الهیات و معارف اسلامی - ادیان و عرفان در مقطع کارشناسی ارشد صحیح است، به واحد ذیربط ابلاغ شود.

فرهاد رهبر

ریاست دانشگاه تهران

فصل اول

مشخصات کلی رشته

مشخصات کلی رشته الهیات و معارف اسلامی - ادیان و عرفان در مقطع کارشناسی ارشد

تعریف

به مجموعه آموزش ها و مهارت های پژوهشی که در حوزه ی ادیان، مذاهب و سنت های عرفانی صورت می گیرد، ادیان و عرفان اطلاق می گردد. دانشجویان در این رشته با دانش ادیان و عرفان آشنا می شوند و خود را برای پژوهش و اظهار نظر کارشناسانه در زمینه ادیان و عرفان آماده می سازند.

هدف

تأسیس دوره کارشناسی ارشد رشته الهیات و معارف اسلامی - ادیان و عرفان در نظام آموزش عالی برای تأمین اهداف زیر می باشد:

- ۱- تربیت و تأمین نیروی انسانی متعهد و متخصص جهت پاسخگویی به نیازهای جامعه و مراکز فرهنگی، آموزشی و پژوهشی کشور.
- ۲- تربیت و تأمین دانش پژوهان دینی مورد نیاز آموزش و پرورش، سازمان تبلیغات اسلامی، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، صدا و سیما و مراکز رایزنی فرهنگی خارج از کشور.
- ۳- فراهم آوردن امکان کسب علم و دانش نسبت به ادیان، مذاهب و سنت های عرفانی دیگر برای افراد علاقمند.
- ۴- ایجاد آمادگی علمی لازم برای ادامه تحصیلات عالی و کسب تخصص در حوزه ادیان و عرفان از طریق دوره دکتری.

ضرورت و اهمیت

ما هم اکنون در جهانی زندگی می کنیم که مردم به گونه ای اجتناب ناپذیر از یکدیگر متاثر و در سرنوشت همدیگر موثرند. شرایط در حال حاضر به گونه ای است که هیچ ملتی به تنهایی و بدون ارتباط با دیگر ملت ها نمی تواند به پیشرفت و ترقی نایل شده و به امنیت و آرامش دست یابد. با عنایت به موارد فوق الذکر و با توجه به نقش بنیادین عقاید، بینشها و گرایشهای دینی در فرهنگ عمومی مردم و سیاست گذاری و برنامه ریزی خرد و کلان کارگزاران نظام، انجام پژوهشهای مستمر - به ویژه در یک فضای آکادمیک و با بهره گیری از روشهای کارآمد پژوهش - ضرورت غیرقابل اجتنابی می یابد. از سوی دیگر، شکل گیری موج جهانی گرایش به دین حجم فزاینده پژوهشهای دینی در سطح جهان، ضرورت پژوهشهای نوین در حوزه ادیان و عرفان را دو چندان کرده است. از این رو، با تقویت جایگاه چنین رشته ای در نظام آموزشی کشور و تربیت نیروهای متخصص می توان ضمن معرفی عالمانه دین و دستاوردهای دانشمندان مسلمان به پیروان دین های دیگر، دیدگاه های دینی آنان را شناخته و از این طریق به تعامل درست و سازنده با آنها پرداخت.

طول دوره و شکل نظام

طول دوره ی کارشناسی ارشد این رشته، مطابق آیین نامه های آموزشی، دو سال یا چهار نیمسال تحصیلی است که در صورت ضرورت و تشخیص و تایید استاد راهنما، شورای تحصیلات تکمیلی گروه و دانشکده تا یک نیمسال (پنجم) و در موارد خاص و بنا به تایید کمیسیون موارد خاص تحصیلات تکمیلی دانشگاه و رعایت دیگر ضوابط و آیین نامه های آموزشی تا یک نیمسال دیگر (ششم) قابل افزایش خواهد بود.

نظام آموزشی آن واحدی است. طول هر نیمسال تحصیلی ۱۶ هفته آموزشی کامل است و زمان تدریس هر واحد نظری یک ساعت و هر واحد عملی ۲ ساعت است. دستورالعمل ثبت نام، انتخاب واحد، حذف و اضافه و دیگر مقررات تابع ضوابط مندرج در آیین نامه کلی دوره کارشناسی ارشد مصوب شورای عالی برنامه ریزی و سایر مقررات مربوط خواهد بود.

تعداد و نوع واحدها

تعداد کل واحدهای دوره کارشناسی ارشد رشته الهیات و معارف اسلامی - ادیان و عرفان ۳۲ واحد به شرح زیر است:

۲۴ واحد	- دروس اصلی
۴ واحد (از مجموع ۸ واحد)	- دروس اختیاری
۴ واحد	- پایان نامه

تبصره ۱: پذیرفته شدگان دارای مدرک کارشناسی رشته ها و گرایش های غیر از ادیان و عرفان ملزم به گذراندن ۸ تا ۱۴ واحد کمبود (جبرانی) مطابق جدول شماره ۳ هستند.

نحوه ارزشیابی این دروس همانند دروس اصلی رشته است و دانشجوی باید نمره قبولی آن درس را اخذ نماید ولی در میانگین کل نمره و در میانگین نمره های نیمسال دانشجوی تاثیر ندارد.

تبصره ۲: کلیه مقررات مربوط به سرفصل های درس، ساعات تدریس و ... تابع آیین نامه آموزشی شورای عالی برنامه ریزی خواهد بود.

تبصره ۳: این برنامه از زمان تصویب دانشگاه برای دانشجویانی که بعد از تاریخ ابلاغ آن وارد دانشگاه می شوند، لازم الاجرا است و واحدهای گذرانده دانشجویان ورودی پیش از تاریخ ابلاغ، با نظر شورای عمومی گروه، با برنامه جدید تطبیق داده شده و آنها می توانند باقیمانده واحدهایشان را با این برنامه بگذرانند.

- نقش و توانایی فارغ التحصیلان

فارغ التحصیلان این رشته می توانند در موارد زیر به ایفای نقش و بکارگیری توانایی ها و مهارت های خود بپردازند:

۱- فعالیت های پژوهشی در مراکز پژوهشی؛ دانشگاه ها، پژوهشگاه ها، پژوهشکده ها، دایره المعارف ها و مراکز پژوهشی کشور.

۲- تدریس در مراکز آموزشی؛ آموزش و پرورش، دانشگاه ها و مراکز تربیت معلم

۳- کارشناس امور فرهنگی در سازمان ها و ادارات؛ سازمان تبلیغات اسلامی، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، صدا و سیما، سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی، مراکز رایزنی فرهنگی خارج از کشور.

شرایط و ضوابط ورود به دوره

شرایط داوطلبان ورود به مقطع کارشناسی ارشد رشته الهیات و معارف اسلامی - ادیان و عرفان شرایط عمومی پذیرش دانشگاه ها و مؤسسات آموزش عالی کشور است که از طریق سازمان سنجش آموزش کشور اعلام و اعمال می گردد. پذیرفته شدگان دارای مدرک کارشناسی رشته ها و گرایشهای غیر از ادیان و عرفان ملزم به گذراندن دروس کمبود تا سقف ۱۴ واحد طی دو نیمسال اول هستند.

مواد و ضرایب امتحانی

مواد درسی آزمون این رشته و ضرایب آنها به ترتیب ادیان و مذاهب (ضریب ۴)، عرفان و تصوف (ضریب ۳)، عربی (ضریب ۲) و زبان انگلیسی (ضریب ۲) است.

فصل دوم

جداول دروس

فصل دوم

جدول شماره ۱

جدول دروس اصلی رشته الهیات و معارف اسلامی - ادیان و عرفان در مقطع کارشناسی ارشد

پیشنیاز	تعداد ساعت			تعداد واحد			نام درس	ردیف
	جمع	عملی	نظری	جمع	عملی	نظری		
ندارد	۳۲	-	۲	۲	-	۲	نظریه های مربوط به ادیان ابتدایی	۱
ندارد	۳۲	-	۲	۲	-	۲	ادیان هند و بودایی	۲
ندارد	۳۲	-	۲	۲	-	۲	ادیان ایران پیش از اسلام	۳
ندارد	۳۲	-	۲	۲	-	۲	یهودیت	۴
ندارد	۳۲	-	۲	۲	-	۲	مسیحیت	۵
ندارد	۳۲	-	۲	۲	-	۲	ادیان خاور دور	۶
ندارد	۳۲	-	۲	۲	-	۲	تاریخ تصوف	۷
ندارد	۳۲	-	۲	۲	-	۲	عرفان در ادب فارسی	۸
ندارد	۳۲	-	۲	۲	-	۲	متون عرفانی به زبان عربی	۹
ندارد	۳۲	-	۲	۲	-	۲	علم کلام تطبیقی	۱۰
ندارد	۳۲	-	۲	۲	-	۲	متون دینی به زبان خارجی	۱۱
ندارد	۳۲	-	۲	۲	-	۲	متون عرفانی به زبان خارجی	۱۲
	۳۸۴	-	۲۴	۲۴	-	۲۴	جمع کل	

جدول شماره ۲

جدول دروس اختیاری رشته الهیات و معارف اسلامی - ادیان و عرفان در مقطع کارشناسی ارشد

پیشنیاز	تعداد ساعت			تعداد واحد			نام درس	ردیف
	جمع	عملی	نظری	جمع	عملی	نظری		
ندارد	۳۲	-	۲	۲	-	۲	نهضت‌های جدید دینی	۱
ندارد	۳۲	-	۲	۲	-	۲	متون اسلامی به زبان خارجی	۲
ندارد	۳۲	-	۲	۲	-	۲	عرفان اسلامی	۳
ندارد	۳۲	-	۲	۲	-	۲	ادیان تطبیقی	۴
	۱۲۸	-	۸	۸	-	۸	جمع کل	

• دانشجویان موظف به گذراندن ۴ واحد از دروس اختیاری هستند

جدول شماره ۳

جدول دروس کمبود رشته الهیات و معارف اسلامی - ادیان و عرفان در مقطع کارشناسی ارشد

پیشنیاز	تعداد ساعت			تعداد واحد			نام درس	ردیف
	جمع	عملی	نظری	جمع	عملی	نظری		
ندارد	۳۲	-	۲	۲	-	۲	عرفان نظری	۱
ندارد	۳۲	-	۲	۲	-	۲	روش های مطالعات دینی (۱)	۲
ندارد	۳۲	-	۲	۲	-	۲	ادیان هند (۱)	۳
ندارد	۳۲	-	۲	۲	-	۲	ادیان ایران پیش از اسلام (۱)	۴
ندارد	۳۲	-	۲	۲	-	۲	دین یهود (۱)	۵
ندارد	۳۲	-	۲	۲	-	۲	علم کلام (۱)	۶
ندارد	۳۲	-	۲	۲	-	۲	تاریخ فلسفه غرب (۱)	۷
	۲۲۴	-	۱۴	۱۴	-	۱۴	جمع کل	

فصل سوم

سرفصل دروس

نظریه های مربوط به ادیان ابتدایی

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف: شناخت نظریه های مربوط به منشاء دین و دینداری

سرفصل

زمینه های ورود مطالعه دین به حوزه های دانشگاهی

تعاریف (دین، اسطوره، جادو، توتیم، تابو، مانا، فتیش، مقدس و ...)

نخستین صور و اشکال دینی بشر

نظریه های مربوط به منشاء دین و نخستین صور و اشکال دینی:

نظریه انسان شناختی (تایلور، اسپنسر، فریزر و...)

نظریه جامعه شناختی (اگوست کنت، دورکیم، وبر برگر و...)

نظریه روان شناختی (ویلیام جیمز، فروید، یونگ و...)

نظریه های جدید.

منابع

توتیم و تابو، فروید؛ آینده یک بندار، فروید؛ روان شناسی دین، یونگ؛ مقدمه بر فلسفه تاریخ، میرچا الیاده،

ترجمه بهمن سرکاراتی؛ توتمیسم، جمشید آزادگان؛ تاریخ اندیشه های اجتماعی، بارنز وبکر، ترجمه جواد

یوسفیان؛ جامعه شناسی دین، ملکوم هامیلتون، ترجمه محسن ثلاثی؛ توتمیسم، لوی اشتراوس، ترجمه راد؛

جامعه شناسی دین، یواخیم واخ؛ هفت نظریه در باب دین، دانیل پالس

Daniel G. Brinton, Religions of Primitive Peoples

Pritchard, Evans, Theories of Primitive Religion

Durkheim, Emile, Elementary Forms of Religious life

Edward Tylor, Religion in Primitive Culture

Robert H. Lowie, Primitive Religion

John Skorupski, Symbol and Theory: A Philosophical Study of Theories of Religion in Social Anthropology

Bronislaw Malinowski, Magic, Science, and Religion, and Other Essays

Paul Radin, Primitive Religion; Its Nature and Origin: Its Nature and Origin

Brian Morris, Anthropological Studies of Religion

James William, Varieties of Religious Experience

ادیان هندوئی و بودایی

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف: شناخت مکاتب دینی و فلسفی هندوئی و بودایی

سرفصل

دوره ودایی

مکاتب دینی و فلسفی هندوئی:

مکتب ودانته

- ادویته ودانته (شکره)، جهان شناسی، خداشناسی و انسان شناسی

- ویشیته ادویته (رامانوجا)، جهان شناسی، خداشناسی و انسان شناسی

- دوایته (مدهوا)، جهان شناسی، خداشناسی و انسان شناسی

مکتب سانکھییه: جهان شناسی و انسان شناسی

مکتب یوگا

مکاتب دینی و فلسفی بودائی:

- مکاتب هنیه یانه (یوگاچاره، وایبهاشیکه)

- مکاتب مهاییانه مادیمیکه، ساوتراتیکه (

بودیزم جدید، ذن بودیزم

منابع

تاریخ فلسفه و مذاهب شرق و غرب، رادها کریشتان.

ادیان و مکتب های فلسفی هند، شایگان.

مقاله های مربوط به سرفصل ها در دایره المعارف دین و اخلاق هستینگز و دایره المعارف دین الیاده.

Constance A. Jones, James D. Ryan, Encyclopedia of Hinduism

Dasgupta, A History of Indian philosophy

Sushi Mihal, Religions of South Asia

The Blackwell Companion to Hinduism, ed Flood

Junjiru, The Essentials of Buddhist philosophy

Robert E. Buswell, Encyclopedia of Buddhism

ادیان ایران پیش از اسلام

تعداد واحد، ۲ واحد

نوع واحد : نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف : شناخت ادیان ایران پیش از اسلام

سرفصل

اندیشه‌هایی دینی هند و ایرانی، ظهور زردشت و تحول دین آریایی، گاهان و بررسی محتوای دینی آن
آیین زردشتی (جهان‌شناسی، خداشناسی، فرجام‌شناسی و انسان‌شناسی)
تحول دین ایرانی پس از زردشت، بازگشت یا اصلاح
اوستای جدید و عرضه صورت دینی واحد
دین هخامنشیان، دین ایران در دوره اشکانیان، دین در دوره ساسانیان
دین و سیاست (اندیشه‌های زردشت، شاهان هخامنشی و ساسانی در این باب)
مهر پرستی، آئین زروانی و مانویت (خداشناسی، کیهان‌شناسی و مناسک)
اسلام در ایران و رویارویی آن با زردشتی‌گرایی (تأثیرات متقابل اسلام و دین ایرانی)
بررسی ادبیات پهلوی در دوره اسلامی.

منابع

اوستا (گزارش‌ها و ترجمه‌های معتبر)، دینکرد، بندهش، تاریخ کیش زردشت، م. بویس، ترجمه
همایون صنعتی زاده؛ زروان معضلی در زردشتی‌گری، آر. سی. زهر، ترجمه تیمور قادری؛ هخامنشیان، مری
بویس ترجمه تیمور قادری؛ ایران در زمان ساسانیان، کریستن سن، ترجمه رشید یاسمی؛ دین ایران
باستان، نیبرگ، ترجمه سیف‌الدین نجم‌آبادی؛ دینهای ایران، ویدن گرن، ترجمه منوچهر فرهنگ؛ آئین
میترا، ورمارزن، ترجمه بزرگ تادرزاد؛ کیش مزدکی، کلیمما.

Solomon A. Nigosian, The Zoroastrian Faith: Tradition and Modern Research

Zaehner, The Dawn and Twilight of Zoroastrianism

Boyce, Textual Sources for the Study of Zoroastrianism

Jackson A. V. Williams, Zoroastrian Studies: The Iranian Religion and Various Monographs

Mead, The Secret Ritual of Mithra

یهودیت

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف: شناخت تاریخ و عقاید دینی یهود

سرفصل

منابع الهیات یهودی (کتاب مقدس، تلمود و عقل)

متون بحرالمیت و اهمیت دینی و تاریخی آن

جهان شناسی، خدشناسی و انسان شناسی

نبوت

نجات شناسی (ماهیت، مبانی و گستره)

فرجام شناسی (آخرالزمان، آخرت شناسی فردی و آخرت شناسی جمعی)

فلسفه یهودی (فیلون، سعدیا، ابن جبرون، یهودای هالوی، ابن میمون و...)

عرفان (عرفان نظری و عرفان عملی)

الهیات فلسفی و کلامی یهود در قرون وسطی

شعائر دینی

منابع

تاریخ تمدن ویل دورانت - مقارنه الادیان، شلی، گنجینه ای از تلمود نوشته کهن - یهودیت نوشته

اپشتین، دلالة الحائرين، مقاله های مربوط به سرفصل ها در دایره المعارف دین و اخلاق هستینگز، دایره

المعارف دین الیاده و دایره المعارف جودائیکا.

Finkelstein, The Jews: their history, culture and religion

Epstein, The Faith of Judaism

Epstein, Judaism

Cohen, The teachings of Maimonides

Abelson, Jewish mysticism

Kohler, K., Jewish Theology

Hertzberg, Arthur, Judaism

RABBI WAYNE DOSICK, LIVING JUDAISM, The Complete Guide to

Jewish Belief, Tradition, and Practice

مسیحیت

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: شناخت سیر تاریخی مسیحیت و عقاید دینی آن

سر فصل

منابع الهیات مسیحی (کتاب مقدس، سنت، عقل و تجربه دینی)

خدا شناسی (خدا، مکاشفه، تثلیث و مسیح)

انسان شناسی (ماهیت انسان، گناه و فیض)

نجات شناسی (ماهیت، مبانی و گستره)

فرجام شناسی (آخر الزمان، آخرت شناسی فردی و آخرت شناسی جمعی)

عرفان، فلسفه و کلام مسیحی در قرون وسطی (اکهارت، آنسلم و توماس آکویناس)

نهضت اصلاح دینی (نهضت اصلاحی پروتستان، نهضت اصلاح دینی کاتولیک، نهضت اصلاح دینی در

سده های هجدهم و نوزدهم، عصر روشنگری و تاثیر آن در مسیحیت و مسیحیت در قرن بیستم)

شعائر دینی

منابع

تاریخ تفکر مسیحی، ترجمه روبرت آسیریان؛ راهنمای الهیات پروتستان نوشته هوردن ترجمه

میکائیلیان؛ روح آیین پروتستان نوشته مک آفی براون ترجمه مجیدی؛ الهیات انگلیستانسیالیستی نوشته

مک کواری ترجمه دشت بزرگی؛ جهان مسیحیت تألیف اینار مولند ترجمه محمد باقر انصاری و مسیح

مهاجری؛ مقارنه الادیان نوشته شلی جلد دوم مسیحیت؛ فلسفه و ایمان مسیحی تألیف کالین براون

ترجمه میکائیلیان؛ تاریخ تمدن ویل دورانت؛ و مقاله های مربوط به سرفصل ها در دایره المعارف دین و

اخلاق هستینگز، دایره المعارف دین الیاده و دائره المعارف کاتولیسیم.

McGrath, The Christian Theology reader

Pannenberg, Systematic Theology

Eliadea, History of Religious Ideas

Brian Hebblethwaite, Philosophical Theology and Christian Doctrine

ادیان خاور دور

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: شناخت ادیان خاور دور و سیر و تحول اندیشه های دینی در چین و ژاپن

سر فصل

اندیشه های دینی در چین باستان (دوره شانگ و چو)

مکاتب دینی و فلسفی در چین:

- تائوئیسم (تائوئیست های نخستین، اندیشه های لاتوتسه و چوانگ تسه) - نائوئیسم و شمنیزم -

تائوئیسم: منابع دینی - تائوئیسم: جهان شناسی و انسان شناسی و مابعدالطبیعه - نو تائوئیسم

آیین کنفوسیوس: منابع دینی، تعالیم، جهان شناسی و انسان شناسی - تعالیم شاگردان کنفوسیوس و آراء

مهم آنها (منسیوس، هسون تزو و...) - مابعد الطبیعه در آیین کنفوسیوس - کنفوسیوسی جدید

موهیسم - مکتب قانون پرستان

آیین بودایی در چین - لامائیسم - آیین بودایی در ژاپن

شینتوئیسم (منابع، جهان شناسی، انسان شناسی، دین و دولت در ژاپن)

منابع

تاریخ فلسفه چین، فانگ یولان، ترجمه جواهر کلام.

صوفیسم و تائوئیسم، ایزتسو

مقاله های مربوط به سرفصل ها در دایره المعارف دین و اخلاق هستینگز و دایره المعارف دین الیاده.

Edward Harper. Parker, China and Religion

Will Hayes, The Man of Tao: A Text-book of Taoism

Jeaneane D. Fowler, An Introduction to the Philosophy and Religion of Taoism: Pathways

James Legge, The Sacred Books of China: The Texts of Taoism

Shu-hsien Liu, Essentials of Contemporary Neo-Confucian Philosophy

Robert Kennaway Douglas, Confucianism and Taoism

Xinzhong Yao, An Introduction to Confucianism

Laurence Austine Waddell, The Buddhism of Tibet: Or Lamaism, with Its Mystic Cults, Symbolism

Motohisa Yamakage, The Essence of Shinto: Japan's Spiritual Heart

تاریخ تصوف

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: آشنایی با جریان تصوف در تاریخ اسلام و تاثیر آن بر فرهنگ جوامع اسلامی

سر فصل

مکاتب صوفیه:

مکتب خراسان (ویزگی ها، شخصیت های مهم، آثار علمی صوفیه این مکتب، وجودشناسی و معرفت شناسی)

مکتب بغداد (ویزگی ها، شخصیت های مهم، آثار علمی صوفیه این مکتب، وجودشناسی و معرفت شناسی)

حیات اجتماعی و سیاسی صوفیه از سده های اولیه اسلام تا عصر صفوی

تصوف در عصر صفوی

رابطه تشیع و تصوف

مکتب اصفهان

تصوف در شبه قاره هند

تصوف بعد از عصر صفوی

تصوف در ترازوی نقد

منابع

آثار کلاسیک صوفیه (اللمع فی التصوف، ابونصر سراج- رساله قشیریه - کشف المحجوب هجویری - التعرف لمذهب التصوف کلابادی - احیاء العلوم و کیمیای سعادت امام محمد غزالی و...) میراث تصوف ویراسته لئونارد مویزن، ترجمه کیوانی، جستجو در تصوف و دنیاله جستجو در تصوف عبدالحسین زرین کوب - ارزش میراث صوفیه عبدالحسین زرین کوب - تاریخ تصوف در هند، عباس اطهر رضوی - الصله بین التصوف و التشیع، مصطفی کامل شیبی.

عرفان در ادب فارسی

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف: شناخت وجوه عرفان اسلامی در ادب فارسی

سرفصل:

بررسی نقش زبان فارسی در گسترش عرفان اسلامی

بررسی نقش عرفان در غنای زبان و ادب فارسی

مفاهیم عرفانی در ادب فارسی (نظم و نثر)

عرفان نظری و ادب فارسی

زبان و ادب فارسی و نقش آن در تصوف شبه قاره هند

منابع

کشف المحجوب هجویری - رسائل خواجه عبدالله انصاری - اسرار التوحید فی مقامات شیخ ابی سعید -

تمهیدات عین القضاة همدانی - حدیقه سنائی - منطق الطیر عطار - سوانح العشاق احمد غزالی -

مرصادالعباد نجم الدین رازی - دیوان شمس و مثنوی مولانا - گلشن راز شیخ محمود شبستری - دیوان

فخر الدین عراقی - دیوان حافظ - مصباح الهدایه عزالدین کاشانی - ترجیع بندهای هاتف اصفهانی -

آثار جامی - آثار عرفانی فیض کاشانی - آثار شاه نعمت الله ولی - منتخبانی از مکاتیب شیخ احمد

سرهندی - آثار شاه نعمت الله ولی، ابعاد عرفانی اسلام، آن ماری شیمل - تاریخ تصوف در هند، عباس

اطهر رضوی - میراث تصوف ویراسته لئونارد مویزن، ترجمه کیوانی - مقالات عرفانی پورجوادی -

ادبیات صوفیانه برتلس

متون عرفانی به زبان عربی

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف: آشنائی با آثار عرفانی به زبان عربی و درک مفاهیم و معانی عرفانی از این راه

سرفصل

گزیده‌هایی از:

قصیده عینیه و نمط‌های هشتم و نهم اشارات ابن سینا

کتاب فصوص الحکم ابن عربی

کتاب الانسان الکامل جیلی

مفاتیح الغیب صدرالدین قونوی

کتاب احیاء العلوم الدین غزالی

کتاب جامع الاسرار سید حیدر آملی

دیوان ابن فارض.

با شرح مضامین و اصطلاحات عرفانی

منابع اصلی

- احیاء العلوم الدین غزالی - الانسان الکامل جیلی - فصوص الحکم ابن عربی - مفاتیح الغیب

صدرالدین قونوی - کتاب الانسان الکامل جیلی - جامع الاسرار سید حیدر آملی - دیوان ابن فارض..

علم کلام تطبیقی

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف: شناخت اعتقادات و مسائل کلامی و مقایسه آراء مکاتب کلامی

سرفصل

تاریخ علم کلام در اسلام، جایگاه کلام در علوم اسلامی
عوامل موثر در پیدایش و گسترش علم کلام، رابطه کلام با فلسفه
روش های کلامی (معتزله، اشاعره، شیعه، اسماعیلیه، شیخیه و...)، امور عامه در مقدمات فلسفه و علم
کلام مباحث اساسی علم کلام (صفات خدا، کلام خدا، آفرینش، عدل الهی، نبوت، امامت و معاد)
تقدیر و آزادی در مذاهب کلامی (معتزله، اشاعره، ف شیعه و...)
مباحث تطبیقی در مکاتب کلامی (وجه اختلاف و اشتراک)

منابع

شرح العقاید النسفیة فی اصول الدین و علم الکلام-النافع یوم الحشر فی شرح باب الحادی عشر- ملل و
نحل شهرستانی - مقالات الاسلامیین اشعری - الفرق بین الفرق عبدالقاهر بغدادی - تشأه الفکر الفلسفی،
سامی نشار - تاریخ فلسفه در اسلام، میان محمد شریف - فلسفه علم کلام، ولفسون - فلسفه الفکر
الدینی، لویی گارده - التمهید باقلانی - اللمع اشعری - شرح الاصول الخمسه قاضی عبدالجبار

Rosenthal, Franz, The Muslim Concept of Freedom Prior to the Nineteenth
Century

Sell, Charles, The Faith of Islam

Montgomery, Free Will and Predestination in Early Islam

متون دینی به زبان خارجی

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف: کسب مهارت لازم برای درک متون دینی و استفاده دانشجویان کارشناسی ارشد از متون خارجی مربوط به مطالعات دینی و ادیان

سرفصل و منابع

انتخاب مقالاتی از منابع:

The Phenomenology of Prayer, edited by Bruce Ellis Benson and Norman Wirzba.

World Religions, Written by Michael J. O'Neal and J. Sydney Jones

Edited by Neil Schlagcr and Jayne Weisblatt

Rorem, Paul, Pseudo-Dionysius : a commentary on the texts and an introduction

Encyclopedia of Religion, ed., Eliade

Encyclopedia of Religion and Ethics, ed., Hastings

.Encyclopedia Judaica, ed., Cecil Roth.

متون عرفانی به زبان خارجی

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد، نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف: کسب مهارت لازم برای درک متون عرفانی و استفاده دانشجویان کارشناسی ارشد از متون خارجی مربوط به مطالعات عرفانی و سنت های عرفانی

سرفصل و منابع

انتخاب مقالاتی از منابع:

Steven Fanning, Mystics of the Christian tradition
Louth, Andrew, The Origins of the Christian Mystical Tradition
Dasgupta, Surendranath, Hindu Mysticism
The Ūpaniṣads, Translated by f. Max Muller
Ian R. Netton, Sufi Ritual
Underhill, Mysticism
Smith, The way of the Mystics
Schurmann, Meister Eckhart, Mystic and Philosopher
Encyclopedia of Religion and Ethics, ed., Hastings
Encyclopedia of Religion, ed., Eliade

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: ندارد

هدف: آشنایی با جنبش‌های نوپدید دینی

سرفصل

ماهیت جنبش‌های نوپدید دینی

جرایی و چگونگی پیدایش جنبش‌های نوپدید دینی

اهمیت فرهنگی جنبش‌های نوپدید دینی

گونه شناسی جنبش‌های نوپدید دینی

علت رویکرد به جنبش‌های نوپدید دینی

منابع دینی جنبش‌های نوپدید دینی در غرب

جنبش‌های نوپدید دینی در خاور دور

جنبش‌های نوپدید دینی در جهان اسلام

منابع

Lorne, Dawson, Comprehending Cults: The Sociology of New Religious Movements

Irving, Arthur, Pocket Dictionary of New Religious Movements

Bernard Clark, Peter, New Religions in Global Perspective: a study of religious change in the modern world

Beck ford, James, New Religious Movements and rapid social change

Mark Sedgwick, Sects in the Islamic World

Kuhn, T.S. , The Structure of Scientific Revolutions.

Studies in modern religions, religious movements and ..., edited by Moshe Sharon.

متون اسلامی به زبان خارجی

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف: کسب مهارت لازم برای درک متون دینی و عرفانی اسلام و ترجمه متون انگلیسی (فرانسه)
مربوط به اسلام

سرفصل و منابع

انتخاب مقالاتی از منابع :

The Cambridge companion to the Qura'n, Edited by Jane Dammen McAuliffe
Ayoub, M. M., The Qur _an and its interpreters,
Encyclopedia of Islam
Encyclopedia of Islam and the Muslim world, edited by Richard C.
H. A. R. Gibb et al., eds., Encyclopedia of Islam
Iqbal, Muhammad, The Secrets of the Self
Seyyed Hossein Nasr, An Introduction to Islamic Cosmological Doctrines
W. M. Watt, Islamic Philosophy and Theology
Waardenburg. Jean Jacques, World religions as seen in the light of Islam

عرفان اسلامی

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف: بررسی و شناخت مشرب های عرفانی عرفای مسلمان

سر فصل

عرفان (تعریف، موضوع، روش،...)، وجود و مسائل آن از دیدگاه عرفان- تجلی اول و دوم، کیفیت ظهور و حقایق و مقام خلق و ایجاد- عوالم کلیه و حضرات خمس- اقسام و مراتب کشف و شهود- نبوت، رسالت، ولایت و خلافت حقیقت محمدیه مراتب وجودی انسان و ویژگی های انسان کامل

منابع :

فصوص الحکم، ابن عربی، شرح مقدمه قیصری، جلال الدین آشتیانی، رسایل داود قیصری، تمهید القواعد صاین الدین ترکه اصفهانیس، هستی از نظر فلاسفه و عرفا، جلال الدین آشتیانی، الانسان الكامل، نسفی- مصباح الانس ابن فتاری در شرح مفتاح غیب الجمع و الوجود قونوی

ادیان تطبیقی

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف: مقایسه بین نگرش ادیان ابراهیمی، هندویسم و دین زردشتی در خصوص مسائل اساسی دین

سرفصل

دین شناسی مقایسه ای (ماهیت، هدف ها و دیدگاه ها)

مقایسه و ارزیابی ادیان ابراهیمی (یهودیت، مسیحیت و اسلام)، هندویسم و دین زردشتی در مورد

موضوع های زیر:

خدا، انسان، جهان، زندگی پس از مرگ، سرنوشت نهایی انسان و اخلاق

منابع

نیواری، کدار، دین شناسی تطبیقی، ترجمه فنایی و ابراهیمیان

Cantwell Smith, Wilfred, The Meaning and End of Religion

Cantwell Smith, Wilfred, The Faith of Other Men

Cantwell Smith, Wilfred, Patterns of Faith Around the World

Eliade, Mircea, History of Religious Ideas, 3 Volumes

Eliade, Mircea, Patterns in Comparative Religion

Frank Byron Jevons, An Introduction to the Study of Comparative Religion

Ouaknin, Levenson, and Dom Robert, Great Religions: Essential Questions

Paden, William E., Religions Worlds: The Comparative Study of Religion

Sharpe, E.J., Comparative Religion: a history

Smart, Ninian, Dimensions of the Sacred: An Anatomy of the World's Beliefs

Tiwari, Kedar, Comparative religion

Wach, Joachim, The Comparative Study of Religions

Wach, Joachim, Introduction to the History of Religions

